EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 8.7.2024.
COM(2024) 516 final

2024/0175 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

par pārmērīga budžeta deficīta situāciju Slovākijā

2024/0175 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

par pārmērīga budžeta deficīta situāciju Slovākijā

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 126. panta 6. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Slovākijas apsvērumus,

tā kā:

1. Saskaņā ar LESD 126. pantu dalībvalstis izvairās no pārmērīga valdības budžeta deficīta.

2. Stabilitātes un izaugsmes pakts (SIP) ir balstīts uz mērķi nodrošināt stabilas publiskās finanses kā līdzekli, lai stiprinātu nosacījumus cenu stabilitātei un spēcīgai, ilgtspējīgai un iekļaujošai izaugsmei, kuras pamatā ir finanšu stabilitāte, tādējādi atbalstot Savienības mērķu sasniegšanu attiecībā uz ilgtspējīgu izaugsmi un nodarbinātību.

3. Pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūrā saskaņā ar LESD 126. pantu, ko sīkāk reglamentē Padomes Regula (EK) Nr. 1467/97 par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu[1] (kura ir Stabilitātes un izaugsmes pakta daļa), ir paredzēts lēmums par pārmērīga budžeta deficīta pastāvēšanu. Protokolā Nr. 12 par pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un LESD, ir izklāstīti papildu noteikumi par pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu. Padomes Regulā (EK) Nr. 479/2009[2] ir paredzēti sīki izstrādāti noteikumi un definīcijas par to, kā piemērot iepriekš minētos noteikumus. Reformētajā ES ekonomikas pārvaldības regulējumā, kas stājās spēkā 2024. gada 30. aprīlī, ir ietverta Padomes Regula (ES) 2024/1264, ar kuru groza Padomes Regulu (EK) Nr. 1467/97. Ar reformu kopumā netika grozīti noteikumi par pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru deficīta kritērija neievērošanas dēļ, savukārt to dalībvalstu gadījumā, kuru valdības parāda attiecība pārsniedz 60 % no IKP, pārmērīga budžeta deficīta, kura iemesls ir parāda kritērija neievērošana, novēršanas procedūras ietvaros galvenā uzmanība tiks pievērsta atkāpēm no neto izdevumu virzības, ko Padome saskaņā ar Regulu (ES) 2024/1263 noteiks, pamatojoties uz vidēja termiņa fiskāli strukturālajiem plāniem, kuri dalībvalstīm ir jāiesniedz. Šis Padomes lēmums attiecas

---

([1]) OV L 209, 2.8.1997., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/2024-04-30.
([2]) OV L 145, 10.6.2009., 1. lpp.

tikai uz valdības budžeta deficīta attiecības pret iekšzemes kopproduktu (IKP) pārsniegšanu attiecībā pret atsauces vērtību, kas ir 3 % no IKP.

4. Saskaņā ar LESD 126. panta 5. punktu gadījumos, kad Komisija uzskata, ka dalībvalstī pastāv vai var rasties pārmērīgs budžeta deficīts, tai jānosūta attiecīgajai dalībvalstij atzinums un attiecīgi jāinformē Padome. Komisija, ņemot vērā savu ziņojumu, kas pieņemts saskaņā ar LESD 126. panta 3. punktu, un ievērojot Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu, kurš pieņemts saskaņā ar LESD 126. panta 4. punktu, ir secinājusi, ka Slovākijā pastāv pārmērīgs budžeta deficīts. Tādēļ Komisija 2024. gada 8. jūlijā adresēja Slovākijai šādu atzinumu un attiecīgi informēja Padomi[3].

5. LESD 126. panta 6. punktā ir noteikts, ka Padomei, pirms tā, pamatojoties uz vispārēju novērtējumu, pieņem lēmumu par to, vai pastāv pārmērīgs budžeta deficīts, ir jāizskata apsvērumi, ko var būt sniegusi attiecīgā dalībvalsts. Slovākijas gadījumā vispārējā novērtējuma rezultātā ir pieņemti turpmāk minētie secinājumi.

6. Saskaņā ar datiem, kurus *Eurostat* validējis 2024. gada 22. aprīlī[4], vispārējās valdības budžeta deficīts Slovākijā 2023. gadā sasniedza 4,9 % no IKP, savukārt vispārējās valdības parāds bija 56,0 % no IKP. Saskaņā ar LESD 126. panta 3. punktu izstrādātajā Komisijas ziņojumā tika uzskatīts, ka deficīta rādītājs, kas 2023. gadā pārsniedza Līgumā noteikto atsauces vērtību (3 % no IKP), nav ārkārtējs, jo tam par pamatu nav ne ārkārtēji apstākļi, ne arī nopietna ekonomikas lejupslīde Stabilitātes un izaugsmes pakta nozīmē. Slovākijas reālais IKP 2023. gadā pieauga par 1,6 % no IKP, savukārt 2022. gadā IKP pieaugums sasniedza 1,9 %. Pamatojoties uz Komisijas 2024. gada pavasara prognozi, kurā paredzēts, ka vispārējās valdības deficīts 2024. un 2025. gadā saglabāsies virs 3 % no IKP, Līgumā noteiktās atsauces vērtības pārsniegums nav arī īslaicīgs. Kopsummā deficīts 2023. gadā bija virs Līgumā noteiktās atsauces vērtības (3 % no IKP) un nebija tuvu tai. Pārsniegums atbilstoši definīcijām Līgumā un Stabilitātes un izaugsmes paktā netiek uzskatīts par ārkārtēju, un nav uzskatāms par īslaicīgu. Tādējādi Līgumā un Regulā (EK) Nr. 1467/97 noteiktais deficīta kritērijs pirmšķietami nav izpildīts.

7. Saskaņā ar 2024. gada stabilitātes programmu tiek plānots, ka Slovākijas vispārējās valdības budžeta deficīts 2024. gadā sasniegs 5,9 % no IKP. Tas ir apstiprināts Komisijas 2024. gada pavasara prognozē[5], kurā arī norādīts, ka deficīts būs 5,9 % no IKP, kas pārsniedz Līgumā noteikto atsauces vērtību (3 % no IKP) un nav tuvu tai. Deficīta pieaugums salīdzinājumā ar 2023. gadu ir skaidrojams ar to, ka tiek turpināti esošie atbalsta pasākumi augstu enerģijas cenu seku mazināšanai un ieviesti jauni pasākumi, kas palielina izdevumus, piemēram, tādi kā 13. pensijas maksājuma pastāvīgs palielinājums, lielāki izdevumi par veselības aprūpi, jaunas ministrijas – Tūrisma un sporta ministrijas – izveide, Izglītības likuma grozījums, ar kuru ievieš likumīgas tiesības uz uzņemšanu bērnudārzā tādu bērnu gadījumā, kas ir vecāki par 3 gadiem, un bērnu ar speciālās izglītības vajadzībām tiesību uzlabošana, kā arī uz sniegumu balstītu līgumu ieviešana publiskajās universitātēs.

([3]) Visi ar pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru saistītie dokumenti par Slovākiju ir pieejami šādā tīmekļa vietnē: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/corrective-arm-excessive-deficit-procedure/closed-excessive-deficit-procedures/slovakia_en.

([4]) *Eurostat* euro rādītāji, publicēti 2024. gada 22. aprīlī. Skatīt: https://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-euro-indicators/w/2-22042024-AP.

([5]) Eiropas ekonomikas prognoze: 2024. gada pavasaris, *European Economy-Institutional Paper*, Nr. 286, 2024. gada 15. maijs.

8. Saskaņā ar LESD 126. panta 3. punkta prasībām Komisija savā ziņojumā arī analizēja visus būtiskos faktorus atbilstīgi LESD 126. panta 3. punktam. Kā noteikts Regulas (EK) Nr. 1467/97 2. panta 4. punktā, gadījumos, kad valdības parāda attiecība pret IKP nepārsniedz atsauces vērtību, posmos pirms lēmuma pieņemšanas par pārmērīga budžeta deficīta pastāvēšanu tiks ņemti vērā būtiskie faktori. Kopumā jāatzīmē, ka būtiskie faktori, kas izvērtēti LESD 126. panta 3. punktā minētajā ziņojumā, tiek novērtēti kā deficītu palielinoši faktori. Šo būtisko faktoru ņemšana vērā atstāj negrozītu secinājumu, ka Līgumā noteiktais deficīta kritērijs nav izpildīts.

9. Ņemot vērā to, ka valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālā plāna iesniegšanas termiņš saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1263 36. pantu ir 2024. gada 20. septembris, Padome pieņem zināšanai, ka nākamais procedūras posms, proti, LESD 126. panta 7. punktā paredzētais Komisijas ieteikums Padomes ieteikumam par pārmērīgā deficīta novēršanu tiks veikts kopā ar Regulas (ES) Nr. 473/2013 7. pantā paredzētajiem Komisijas atzinumiem par eurozonas dalībvalstu budžeta plānu projektiem. Šī pieeja ļauj nodrošināt konsekvenci starp budžeta prasībām, kas jāievēro pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras ietvaros, un korekcijām, kuras izklāstītas vidēja termiņa fiskāli strukturālajos plānos. Lai nodrošinātu šādu konsekvenci, vienlaikus izvairoties no uzraudzības nepilnībām pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūrā, dalībvalstu vidēja termiņa fiskāli strukturālie plāni ir jāiesniedz laikus. Šis grafiks ir izņēmuma grafiks un ir saistīts ar pāreju uz jauno regulējumu, tāpēc tas nerada precedentu. Padome arī pieņem zināšanai, ka gadījumā, ja vidēja termiņa plāns netiks iesniegts laikus, LESD 126. panta 7. punktā paredzētajā Komisijas ieteikumā Padomes ieteikumam tiks ņemta vērā atsauces trajektorija, ko Komisija nosūtījusi dalībvalstij, kura ir noteikta saskaņā ar Regulu (ES) 2024/1263,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

No vispārējā novērtējuma izriet, ka Slovākijā pastāv pārmērīgs budžeta deficīts, jo nav izpildīts budžeta deficīta kritērijs.

2. pants

Šis lēmums ir adresēts Slovākijas Republikai.

Briselē,

Padomes vārdā —
priekšsēdētājs